

Program hodowli koni

rasy

wielkopolskiej

Warszawa 2005

opracowanie

Polski Związek Hodowców Koni

00-673 Warszawa

ul. Koszykowa 60/62 m. 16

tel.: (022) 629 95 31, (022) 628 98 38

faks: (022) 628 68 79

Wszelkie prawa PZHK zastrzeżone.

Przedruk i kopiowanie materiałów zawartych
w „Programie hodowli koni rasy wielkopolskiej” zabronione.

Druk i oprawa: Matrix.

Nakład 250 egz. Cena 10 zł w tym 22% VAT

I. Rasa koni wielkopolskich	5
II. Cele i zadania programu	5
III. Cel hodowlany oraz cechy użytkowe stosowane do jego opisu	6
Wzorzec hodowlany	6
Cechy podlegające selekcji	7
IV. Metody oceny wartości hodowlanej	8
Sposób prowadzenia selekcji	9
Zróżnicowanie jakości ogierów i klaczy w zależności od etapu oceny wartości hodowlanej	10
V. Zasady doboru zwierząt do kolarzeń	10
VI. Zakres i zasady wykorzystania materiału genetycznego pochodzącego z innych krajów	10
VII. Identyfikacja koni zarodowych i weryfikacja pochodzenia	11
VIII. Zasady wpisu do ksiąg stadnych koni rasy wielkopolskiej (włkp)	12
IX. Tryb i sposób wpisywania koni do ksiąg	14
X. Zasady oceny efektywności działania programu	16
Zał. 1. Zakres i sposób prowadzenia oceny wartości użytkowej	17
I. Ogiery	
1. Program Próby Dzielności Ogierów po stacjonarnym 100-dniowym treningu wierzchowym (ogierzy 3 – 4-letnie)	17
2. Program Próby Dzielności Ogierów po stacjonarnym 100-dniowym treningu zaprzęgowo-wierzchowym (ogierzy 3 – 4-letnie)	23
Próba wierzchowa (przeprowadzana po 35 dniach treningu)	23
Próba zaprzęgowa (przeprowadzana po 65 dniach treningu)	23
Indeks wartości użytkowej dla ogierów po treningu 100-dniowym	26
3. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni	30
4. Wyniki w sporcie jeździeckim	31
5. Wyniki w wyścigach konnych	32
II. Klacze	
1. Stacjonarna próba wierzchowa (w wieku 3 – 4 lat), poprzedzona 60-dniowym treningiem	33
2. Połowa próba wierzchowa (w wieku 3 – 6 lat)	34
3. Połowa próba zaprzęgowa (w wieku 3 – 4 lat)	35
4. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni	36
5. Wyniki w sporcie jeździeckim	36
6. Wyniki na wyścigach	36
Zał. 2. Kategoryzacja ogierów rasy wielkopolskiej	37
I. Kategoria C	37
II. Kategoria B	37
III. Kategoria A	39
IV. Kategoria „E”	39

I. RASA KONI WIELKOPOLSKICH

Rasa koni wielkopolskich powstała w wyniku uszlachetniania miejscowego pogłowia końmi wschodniopruskimi i trakeńskimi oraz w mniejszym zakresie innymi rasami półkrwi pochodzenia krajowego i zagranicznego. Znaczny udział w tworzeniu i doskonaleniu rasy miały konie pełnej krwi angielskiej.

W 1965 r. oficjalnie uznano rasę koni wielkopolskich. Do tego czasu hodowlę prowadzono w trzech grupach rasowych:

1. konie poznańskie
2. konie mazurskie – wywodzące się w większości od koni trakeńskich i wschodniopruskich
3. konie zachodniopomorskie – pochodne koni hanowerskich i wschodniopruskich.

Od połowy lat 60-tych systematycznie zmieniano typ hodowlanych koni z wszechstronnie użytkowego na wierzchowy. Praca ta początkowo prowadzona była w stadninach państwowych. W ostatnich latach zmiana typu hodowlanych koni prowadzona jest również w hodowli prywatnej. Liczebność populacji aktywnej w 2003 r. wynosiła 3700 klaczy i 357 ogierów wpisanych do części głównej księgi.

Bardzo cenną grupę koni wielkopolskich stanowią konie pochodzenia trakeńsko-wschodniopruskiego. Liczebność tej grupy wynosi około 400 klaczy i 40 ogierów. Dla populacji tej prowadzi się dział.

Rejon hodowli koni wielkopolskich obejmuje teren całej Polski.

II. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem realizacji programu hodowlanego jest przyspieszenie postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych koni wielkopolskich, przy zachowaniu w możliwie maksymalnym stopniu dotychczasowego wzorca rasowego i rodowodowego. Realizacja programu hodowlanego ma służyć produkcji koni odpowiednich do wykorzystania w wyczynowym sporcie konnym i szeroko pojętej rekreacji.

Doskonalenie genetyczne populacji, w połączeniu z poprawą warunków środowiskowych, pozwoli na zwiększenie opłacalności chowu i hodowli koni wielkopolskich.

Podstawowe znaczenie we wdrażaniu i kontrolowaniu realizacji programu hodowlanego ma komisja księgi stadnej (komisja rasowa).

III. CEL HODOWLANY ORAZ CECHY UŻYTKOWE STOSOWANE DO JEGO OPISU

Celem hodowlanym jest szlachetny, wszechstronny koń wierzchowy odpowiedni do wykorzystania w wyczynowym sporcie jeździeckim i zaprzęgowym oraz w rekreacji jeździeckiej.

Kryteria selekcyjne stanowią:

- wyniki uzyskiwane w sporcie jeździeckim oraz przydatność do użytkowania rekreacyjnego,
- zdrowie i wytrzymałość,
- zrównoważony temperament, łagodny charakter oraz jezdność, czyniące z niego wszechstronnego konia, odpowiedniego do wszystkich form jeździectwa,
- doskonały ruch i funkcjonalna budowa ciała.

WZORZEC HODOWLANY

WZORZEC UŻYTKOWY

Założeniem programu hodowlanego jest produkcja wszechstronnego konia sportowego oraz wytworzenie linii o szczególnych predyspozycjach do konkurencji skoków przez przeszkody i ujeżdżenia. Przy zastosowaniu zwiększonego dolewu pełnej krwi angielskiej produkować się będzie konie do dyscypliny WKKW. Zastosowane w programie metody pracy hodowlanej pozwolą również na produkcję koni do powożenia i rekreacji.

Konie wielkopolskie powinny charakteryzować się potęgą, elastycznością i dobrą techniką skoku, jezdnością, odwagą i energią, chęcią do pracy, a także łatwością uczenia się. Warunkiem przydatności do wszystkich form jeździectwa wyczynowego i rekreacyjnego musi być zrównoważony temperament i łagodny charakter.

Eliminowane są konie trudne w obsłudze, nerwowe, bojaźliwe i płochliwe.

WZORZEC RUCHU I POKROJU

Ruch: konie wielkopolskie powinny charakteryzować się harmonijnym, eleganckim ruchem, z naturalnym impulsem i długim wykrekiem. Muszą poruszać się swobodnie i w równowadze, przy elastycznym grzbiecie i mocno akcentowanej pchającej sile zadu. Chody powinny być energiczne, efektywne i regularne.

Niepożądane są chody z krótkim wykrekiem, płaskie i ciężkie, nieelastyczne przy sztywnym grzbiecie. Niewskazany jest nieprawidłowy ruch, będący następstwem wad budowy ciała konia.

Skok: pożądanym jest elastyczny, wydajny i wyniosły skok, który możliwy jest u konia o prawidłowej budowie, spokojnego i zrównoważonego. W przebiegu skoku powinny być widoczne: silne i szybkie odbicie, szybkie podkurczenie przednich kończyn i utrzy-

manie ich w pozycji poziomej w czasie skoku, wygięty ku górze elastyczny grzbiet, prawidłowe baskilowanie. W czasie skoku powinien być zachowany rytm galopu. Niepożądany jest skok niezdecydowany, przy braku koncentracji, z nieprawidłowo podciągniętymi przednimi kończynami, wysoko zadartą głową oraz nieelastycznym „odwrotnie wygiętym” grzbietem. Poważną wadą jest zagubienie płynności ruchu i rytmu galopu.

Pokrój: ocena prawidłowości budowy musi być prowadzona pod kątem przydatności konia do użytkowania wierzchowego. Koń dobrze zbudowany winien być rosły, kalibrowy i kościsty przy suchej tkance, o długich liniach i dźwigniach kończyn, wydajnych chodach. Wymagane są: głowa średniej wielkości z szeroko rozstawionymi ganaszami, szyja długa, dobrze umięśniona, osadzona pod kątem 45°, pojemna klatka piersiowa – głęboka i dobrze ożebrowana, grzbiet mocny, o długim, szerokim i wydatnym kłębie, dobrze umięśnionej partii lędźwiowej, długi, szeroki, lekko skośny i potężnie umięśniony zad, prawidłowe, dobrze spionowane kończyny o mocnych, proporcjonalnych stawach, długa, ukośnie ustawiona łopatka, dobrze umięśnione, strome ramię, długie, grube, dobrze umięśnione przedramię, stosunkowo krótkie nadpęcie, prawidłowo skątowane pęciny, duże, o prawidłowym kształcie kopyta z szerokimi piętami i dobrze rozwiniętą strzałką.

Niepożądane są: konie bez typu, o nieharmonijnej budowie ciała, ciężka ordynarna głowa, krótka i nisko osadzona szyja, jelenia szyja, płytka, mało pojemna klatka piersiowa z krótkimi żebrami rzekomymi, krótka, stromo ustawiona łopatka, niski, słabo zaznaczony kłąb, łękowaty lub karpowaty grzbiet, długie, słabo umięśnione lędźwie, krótki, wąski, słabo umięśniony zad, nieprawidłowo spionowane i skątowane kończyny, ubogie, limfatyczne stawy, strome lub miękkie pęciny.

Optymalne standardy pokrojowe (wymiary koni hodowlanych w wieku około 3 lat):

- ogiery: 162 – 166 cm, 20,5 – 21,0 cm,
- klacze: 158 – 161 cm, 20,0 – 20,5 cm.

Wzorzec rodowodowy (dopuszczalność występowania przodków innych ras w rodowodzie, wielkość dolewu) – zgodnie z zasadami wpisu koni do księgi stadnej.

CECHY PODLEGAJĄCE SELEKCJI

DZIELNOŚĆ SPORTOWA

Określana jest na podstawie wyników osiągniętych w dyscyplinach ujeżdżenia, skoków przez przeszkodę, WKKW i w powożeniu.

O dobrej dzielności sportowej decydują głównie doskonała mechanika ruchu, uległość i reagowanie na żądania jeźdźcy, odwaga, energia, chęć do pracy, łatwość uczenia się, potęga, elastyczność i styl skoku.

CHARAKTER I TEMPERAMENT

Ze względu na użytkowanie zarówno w sporcie jeździeckim, jak i rekreacji konnej, szczególne znaczenie nadaje się takim cechom, jak zrównoważony temperament i łagodny charakter oraz jezdność i chęć do pracy.

RUCH I POKRÓJ

Selekcja prowadzona jest na wierzchowy typ konia oraz budowę predestynującą konia do użytkowania w wyczynowym sporcie jeździeckim jak:

- ruch (naturalny impuls i swoboda, wydajność, energia, regularność),
- budowa i wytrzymałość aparatu ruchu (długość dźwigni, proporcje i skątowanie między poszczególnymi odcinkami kończyn, prawidłowość budowy kłody, kończyn i kopty, umięśnienie ciała oraz wytrzymałość aparatu ruchu).

IV. METODY OCENY WARTOŚCI HODOWLANEJ

WARTOŚĆ HODOWLANĄ SZACUJE SIĘ NA PODSTAWIE:

OGIERY

- 1) oceny rodowodu na podstawie wartości użytkowej i hodowlanej przodków,
- 2) prawidłowości budowy i ruchu, wzrostu rozwoju, zdrowotności, oceny charakteru i temperamentu,
- 3) użytkowości własnej w stacyjnej próbie dzielności (test 100-dniowy), wyścigach, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz w sporcie konnym,
- 4) użytkowości potomstwa w stacyjnych i polowych próbach dzielności i wyścigach, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz w sporcie konnym,

KLACZE

- 1) oceny rodowodu pod kątem wartości użytkowej i hodowlanej przodków,
- 2) prawidłowości budowy i ruchu, wzrostu rozwoju, zdrowotności, oceny charakteru i temperamentu,
- 3) użytkowości własnej w polowych, stacyjnych i wyścigowych próbach użytkowości, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz sporcie konnym,
- 4) użytkowości potomstwa w polowych, stacyjnych i wyścigowych próbach dzielności, Mistrzostwach Polski Młodych Koni oraz w sporcie konnym,

Sumarycznym miernikiem oceny wartości użytkowej ogierów i klaczy są indeksy wartości użytkowej: ogólny, ujeżdżeniowy i skokowy,

W przyszłości ocena wartości hodowlanej będzie szacowana metodą BLUP Animal Model.

SPOSÓB PROWADZENIA SELEKCJI

W programie hodowlanym przewiduje się czteroetapową selekcję dla klaczy i ogierów.

PIERWSZY STOPIEŃ SELEKCJI

Ocena źrebiąt w 3 okresach: sysaki pod matkami, w wieku 1 roku i 2 lat.
Kryteria selekcyjne: typ, pokrój, chody, rodowód, wzrost, rozwój i zdrowie.

DRUGI STOPIEŃ SELEKCJI

Wpis klaczy do księgi, selekcja ogierów do prób stacyjnych.
Kryteria selekcji: podobnie jak w pkt. 1.

TRZECI STOPIEŃ SELEKCJI

Ocena użytkowości własnej (próby dzielności):

OGIERY

próba stacjonarna po treningu 100-dniowym,
wyścigi konne,
Mistrzostwa Polski Młodych Koni,
sport konny,

KLACZE

próba stacjonarna po treningu 60-dniowym,
próby polowe,
wyścigi konne,
Mistrzostwa Polski Młodych Koni,
sport konny.

Kryteria selekcji: jezdność, styl skoku i możliwości skokowe, łatwość uczenia się, zdrowie, charakter, temperament, dzielność w sporcie, w próbach polowych i na wyścigach.

Ogiery kwalifikowane do hodowli na podstawie wyników uzyskanych w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK) i sporcie jeździeckim muszą spełniać wymagania przewidziane w drugim etapie selekcji.

CZWARTY STOPIEŃ SELEKCJI

Szacowanie wartości hodowlanej, obliczanie indeksów selekcyjnych.
Kryteria selekcji: dzielność sportowa własna, potomstwa i krewnych bocznych.

ZRÓŻNICOWANIE JAKOŚCI OGIERÓW I KLACZY W ZALEŻNOŚCI OD ETAPU OCENY WARTOŚCI HODOWLANEJ

OGIERY

Patrz – Zał. nr 2.

KLACZE

- 1) Kategoria C: po ocenie wzrostu, rozwoju, rodowodu typu, pokroju i chodów,
- 2) Kategoria B: po próbach użytkowości własnej,
- 3) Kategoria A: sprawdzone na podstawie dzielności sportowej potomstwa.

V. ZASADY DOBORU ZWIERZĄT DO KOJARZEŃ

1. Hodowla koni wielkopolskich opiera się na kojarzeniach w obrębie rasy, przy ostrej selekcji na wartość użytkową, krzyżowaniu uszlachetniającym rasami czystymi oraz zagranicznymi rasami półkrwi, wyróżniającymi się w sporcie jeździeckim.
2. Metody doboru stosowane w hodowli koni wielkopolskich:
 - a) Hodowla w czystości rasy prowadzona z wyodrębnieniem linii do ujeżdżenia i skoków.
 - b) Krzyżowanie uszlachetniające rasami czystymi nie powinno przybrać formy krzyżowania wypierającego. Zwiększony udział przodków pełnej krwi angielskiej w rodowodach koni wielkopolskich konieczny jest przy produkcji koni do WKKW.
 - c) Krzyżowanie uszlachetniające zagranicznymi rasami koni sportowych zrzeszonych w towarzystwach ksiąg stadnych znajdujących się na listach członków Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych (WBFSH) ma na celu wprowadzenie do hodowli wielkopolskiej cennych genów ze światowych zasobów genetycznych. Pozwoli to na zintensyfikowanie postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych koni wielkopolskich. Ze względu na konieczność zachowania odrębności genetycznej rasy wielkopolskiej wielkość tego dolewu jest ograniczona.

VI. ZAKRES I ZASADY WYKORZYSTANIA MATERIAŁU GENETYCZNEGO POCHODZĄCEGO Z INNYCH KRAJÓW

1. Sprowadzanie zasobów genetycznych z innych krajów poprzez zakup reproduktorów, a także ich nasienia jest niezbędne do przyspieszenia postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych rasy wielkopolskiej.
2. Ogiery, które nie przeszły prób użytkowości w kraju urodzenia lub pochodzenia i nie zostały dopuszczone do rozrodu, muszą posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzą od rodziców wpisanych do ksiąg. Na tej podstawie oraz po ukończeniu

przewidzianego w programie jednego z wariantów prób użytkowości mogą uzyskać w Polsce wpis do księgi na ogólnych zasadach.

- Ogierzy w wieku do 6 lat (bądź ich nasienie), które zdały właściwą próbę użytkowości w kraju urodzenia lub pochodzenia i na tej podstawie zostały tam dopuszczone do rozrodu, mogą uzyskać w Polsce wpis do księgi na ogólnych zasadach.

W przypadku ogierów sprowadzonych z Niemiec, za właściwą próbę użytkowości uznaje się próbę po 70-dniowym treningu stacjonarnym. Próbę te ogierzy muszą ukończyć z wynikiem min. 100 pkt. indeksu ogólnego lub min. 95 pkt. indeksu ogólnego, przy indeksie skokowym lub ujeżdżeniowym min. 120 pkt. Ogierzy hodowli niemieckiej, które ukończyły próbę użytkowości po 30-dniowym teście, muszą potwierdzić swoją wartość użytkową kwalifikując się do Mistrzostw Niemiec Młodych Koni, bądź zdając odpowiednią próbę użytkowości w Polsce.

- Ogierzy 7-letnie i starsze (bądź ich nasienie) mogą być wpisywane do księgi na podstawie pozytywnej decyzji komisji księgi stadnej. Komisja wydaje opinię po przeanalizowaniu ich kariery sportowej i hodowlanej (na podstawie oryginału zaświadczenia wystawianego przez właściwy związek kraju pochodzenia).
- Wnioski o dopuszczenie ogierów (bądź ich nasienia) do użycia w rasie wielkopolskiej należy składać do prowadzącego księgę przed sezonem kopolacyjnym, najpóźniej do 30 listopada. Wnioski złożone po tym terminie będą rozpatrywane po pokryciu przez właściciela kosztów pracy komisji.
- Ostateczną decyzję o użyciu ogiera (bądź jego nasienia) w hodowli koni rasy wielkopolskiej podejmuje komisja księgi stadnej.
- Importowane do Polski klacze rasy trakeńskiej wpisane do księgi stadnej w kraju pochodzenia na tej podstawie uzyskują wpis do księgi wielkopolskiej. Klacze posiadające zaświadczenie, że pochodzą od rodziców trakeńskich wpisanych do ksiąg, mogą być wpisane na takich samych zasadach jak klacze wielkopolskie.
- W przypadku wysłania klaczy wielkopolskiej do stanówki za granicę pod ogierzy innych ras niż trakeńska lub rasy czyste, decyzję o wpisaniu potomstwa do księgi wielkopolskiej podejmuje komisja księgi stadnej.

VII. IDENTYFIKACJA KONI ZARODOWYCH I WERYFIKACJA POCHODZENIA

- Weryfikacja pochodzenia przeprowadzana jest na podstawie badań grup krwi lub innych markerów genetycznych.
- Identyfikację ogierów i klaczy przeprowadza się przed wpisaniem do księgi. Od 2006 r. wszystkie ogierzy, przed wpisaniem do księgi, muszą mieć potwierdzone pochodzenie na podstawie badań grup krwi lub innych markerów genetycznych. Koszty badań ponosi właściciel ogiera.

3. Klacz poddawana zabiegowi sztucznego unasienniania musi mieć przed wyźrebieciem określoną grupę krwi.
4. Żrebię urodzone w wyniku sztucznego unasienniania musi mieć do ukończenia 1 roku potwierdzone rodzicielstwo poprzez badanie grup krwi lub innych markerów genetycznych.
5. Od właściciela każdego wpisanego, lub zgłoszonego do wpisu konia, a także każdego zarejestrowanego źrebięcia może być żądane przeprowadzenie badań potwierdzających pochodzenie na podstawie badań grup krwi lub innych markerów genetycznych. Koszty badań ponosi właściciel konia. W przypadku zgodności pochodzenia prowadzący księgę refunduje właścicielowi koszty badań.
6. W przypadku uzasadnionych podejrzeń, prowadzący księgę może nakazać badanie wszystkich koni zgłaszanych do wpisu związanych z danym przypadkiem. W zależności od wyniku badań, ich koszty ponosi właściciel lub prowadzący księgę.

VIII. ZASADY WPISU DO KSIĄG STADNYCH KONI RASY WIELKOPOLSKIEJ (WLKP)

§1

1. Do części wstępnej (W) księgi koni rasy wielkopolskiej wpisuje się klacze, które:
 - są poddawane ocenie wartości użytkowej,
 - wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy,
 - pochodzą co najmniej od ojca wpisanego do ksiąg koni rasy wielkopolskiej lub zagranicznych ksiąg rasy trakeńskiej.
2. Do części głównej (G) księgi koni rasy wielkopolskiej wpisuje się ogiery i klacze, które:
 - są poddawane ocenie wartości użytkowej,
 - wykazują cechy charakterystyczne dla swojej rasy,
 - pochodzą co najmniej od dwóch pokoleń przodków rasy wielkopolskiej lub ras biorących udział w jej doskonaleniu,
 - ogiery – pochodzą od rodziców wpisanych do ksiąg głównych,
 - klacze – pochodzą od ojców wpisanych do ksiąg głównych, od matek z obustronnym pochodzeniem, wpisanych co najmniej do ksiąg wstępnych.
3. Numeracja koni w księgach jest odrębna dla ogierów i klaczy.
4. Koń wpisany do jednej księgi nie może być jednocześnie wpisany do innej księgi, bądź przenoszony z księgi do księgi (nie dotyczy to ksiąg zagranicznych).
5. Księgi stadne są prowadzone w formie kartotek. Księga główna jest wydawana drukiem przez Redakcję Ksiąg Stadnych.

§2

1. Do ksiąg koni rasy wielkopolskiej wpisuje się potomstwo pochodzące:
 - od rodziców wpisanych do ksiąg koni rasy wielkopolskiej oraz do zagranicznych ksiąg koni rasy trakeńskiej,
 - od matek wpisanych do ksiąg koni rasy wielkopolskiej lub zagranicznych ksiąg rasy trakeńskiej, od ojców pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej i angloarabskiej,
 - od matek pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej i angloarabskiej, od ojców rasy wielkopolskiej lub trakeńskiej,
 - od jednego lub obojga rodziców wpisanych do ksiąg koni rasy szlachetnej półkrwi, jeśli potomstwo to w drugim lub trzecim pokoleniu posiada wyłącznie przodków rasy wielkopolskiej, trakeńskiej, pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej i angloarabskiej,
 - od matek wpisanych do ksiąg koni rasy wielkopolskiej lub zagranicznych rasy trakeńskiej, od ojców ras małopolskiej, szlachetnej półkrwi oraz innych ras półkrwi w typie współczesnego konia wierzchowego, wpisanych do ksiąg stadnych znajdujących się na liście członków Światowej Federacji Hodowli Koni Sportowych (WBFSH), które komisja księgi stadnej uznała za przydatne do doskonalenia rasy, pod warunkiem, że potomstwo to posiada w trzecim pokoleniu co najmniej 1 przodka wpisanego do księgi koni rasy wielkopolskiej.
2. Do działu koni pochodzenia trakeńskiego wpisuje się ogiery i klacze, w których rodowdach występują przodkowie pochodzenia trakeńskiego i wschodniopruskiego oraz ras biorących udział w tworzeniu rasy trakeńskiej (pełna krew angielska, czysta krew arabska, czysta krew angloarabska, gradicka, beberbecka) oraz angloaraby półkrwi, w tym również rasy małopolskiej, takie które spełniają warunki międzynarodowej definicji konia angloarabskiego. Do szóstego pokolenia wstecznego nie dopuszcza się przodków innych ras poza ww. Po stronie żeńskiej dopuszczone jest potomstwo klaczy x.pozn., wypierająco krytych ogierami pochodzenia trakeńskiego i wschodniopruskiego.
3. Ogiery i klacze wpisywane do ksiąg winny:
 - posiadać typ i inne charakterystyczne dla rasy cechy rasowe określone w programie hodowlanym,
 - być poddawane ocenie wartości użytkowej,
 - wykazać się zdrowiem, prawidłową budową i rozwojem,
 - ogiery – ukończyć 36 miesięcy życia,
 - klacze – urodzić jedno źrebię lub być pokryte,
 - uzyskać przy ocenie pokroju w skali 100-punktowej co najmniej: ogiery – 78 pkt., a klacze – 70 pkt.,
 - klacze pochodzące od matek nie wpisanych do ksiąg muszą uzyskać co najmniej 72 pkt. bonitacyjne, w tym za typ – minimum 13 pkt.

4. Do ksiąg nie mogą być wpisane konie, u których stwierdzono:
 - obustronną ślepotę,
 - nieprawidłową budowę szczęki (tzw. karpiowaty lub szczupaczy zgryz),
 - jedno lub obustronne wnetrzościwo,
 - szpat kostny,
 - ogiery – dychawicę świszczącą (porażenie krtani);
 - oraz konie, które uzyskały mniej niż połowę maksymalnej liczby punktów przy ocenie kłody, nóg przednich, tylnych, kopyt i ruchu – o dyskwalifikacji decyduje przyznanie mniej niż połowy punktów nawet za jeden z ww. elementów oceny.
5. Konie wpisane do ksiąg, po ukończeniu 5-go roku życia, powinny być poddane weryfikacji wymiarów i oceny pokroju.

IX. TRYB I SPOSÓB WPISYWANIA KONI DO KSIĄG

§1

1. Prowadzący księgę powołuje 5-osobową komisję księgi stadnej koni rasy wielkopolskiej. Komisja reprezentuje hodowców koni tej rasy. W jej skład powołuje się uznane autorytety z dziedziny hodowli i użytkowania koni rasy wielkopolskiej. Do ważności podejmowanych przez komisję decyzji wymagana jest obecność przynajmniej trzech jej członków.

Zadaniem komisji jest:

- a) kontrolowanie prawidłowości wpisu koni do ksiąg i rozstrzyganie spornych kwestii,
 - b) wydawanie decyzji o wpisaniu ogiera do księgi,
 - c) kontrolowanie i ocena efektywności działania programu hodowlanego,
 - d) w miarę potrzeb wnioskowanie do ministra rolnictwa o wprowadzanie zmian w programie hodowlanym.
2. Wpisu koni do ksiąg dokonuje specjalista upoważniony przez prowadzącego księgę.
 3. Wpisu ogierów i klaczy do ksiąg dokonuje się na pisemny wniosek hodowcy.
 4. Przed wpisaniem konia do księgi należy:
 - a) sprawdzić tożsamość konia (identyfikacja) przez porównanie zgodności danych zawartych w paszporcie konia, szczególnie opisu umaszczenia, odmian, wieku oraz innych znaków identyfikacyjnych, ze stanem faktycznym; opis maści i odmian powinien być przeprowadzony przed odsadzeniem źrebca od matki, tj. w wieku około 6 – 7 miesięcy;
 - b) sprawdzić prawidłowość rozwoju konia i stwierdzić brak objawów chorobowych; w przypadku zaistnienia wątpliwości można zażądać świadectwa lekarza weterynarii,

c) wykonać podstawowe pomiary konia (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia przedniego);

d) przeprowadzić ocenę pokroju wg skali 100-punktowej przyznając za:

typ	do 15 pkt.
głowę i szyję	do 5 pkt.
kłode	do 15 pkt.
kończyny przednie	do 10 pkt.
kończyny tylne	do 10 pkt.
kopyta	do 10 pkt.
ruch (stępa i kłusa)	do 20 pkt. (10+10)
wygląd ogólny	do 15 pkt.

e) przy wpisie ogiera – sprawdzić wynik próby użytkowości,

f) przy wpisie pokrytych klaczy – sprawdzić świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy i wynik próby użytkowości.

- Dla konia zakwalifikowanego do księgi należy założyć kartotekę i nadać numer księgi zgodny z wymogami rodowodowymi.
- Przy wypełnianiu kartoteki należy dodatkowo sprawdzić zgodność pochodzenia podanego w paszporcie konia z danymi w centralnej bazie danych, dotyczącymi jego rodziców.
- Kartoteki muszą być przechowywane w archiwum przez okres 25 lat.
- Prowadzący księgę wydaje hodowcy: paszport konia, a po wpisaniu konia do księgi – świadectwo wpisania klaczy do księgi lub świadectwo wpisania ogiera do księgi. Do dokumentów tych należy wpisać numer identyfikacyjny konia.
- Świadectwo wpisania klaczy do księgi, świadectwo wpisania ogiera do księgi oraz kartotekę konia podpisuje i stawia imienną pieczęć upoważniony przez prowadzącego księgę specjalista, który dokonał wpisu.
- W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych tj: świadectwa wpisania klaczy do księgi, świadectwa wpisania ogiera do księgi lub paszportu konia, prowadzący księgę może wydać – na pisemny wniosek właściciela – duplikat.

Można wydać tylko jeden duplikat świadectwa wpisania konia do księgi.

Wydanie duplikatu musi być odnotowane w karcie klaczy lub ogiera.

§2

- Podstawowym dokumentem stwierdzającym pochodzenie konia jest paszport konia, wydawany przez prowadzącego księgę na podstawie świadectwa pokrycia/unasienniania klaczy.
- Jeżeli, na wniosek prowadzącego księgę, było przeprowadzone badanie grup krwi lub innych markerów genetycznych, o pochodzeniu konia decyduje wynik tego badania.

3. Nazwa nadana źrebięciu przy wystawianiu paszportu konia winna zaczynać się na pierwszą literę nazwy matki, a w przypadku potomstwa klaczy NN na pierwszą literę nazwy ojca.
4. Świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy – źródłowy dokument hodowlany – na pierwszej stronie wypełniane jest przez posiadacza ogiera dopuszczonego do użytkowania w punkcie kopulacyjnym lub posiadacza nasienia dopuszczonego do użycia w kraju.
5. Osoba dokonująca zabiegu sztucznego unasienniania wystawia świadectwo unasienniania klaczy.
6. Świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy, zatrzymuje się po wydaniu paszportu konia i należy przechowywać je przez okres 25 lat.
7. Przy stanowieniu klaczy poza granicami kraju, należy przy opisie źrebięcia urodzonego w Polsce przedstawić świadectwo pokrycia/unasienniania klaczy, rodowód wraz z symbolem księgi rasowej ogiera oraz dokument stwierdzający dopuszczenie ogiera do rozrodu w kraju, w którym klacz została pokryta.
8. Poświadczenie urodzenia źrebięcia znajdujące się na odwrocie świadectwa pokrycia/unasienniania klaczy – wypełnia upoważniony przez prowadzącego księgę specjalista. Wyżej wymienione poświadczenie nie zastępuje paszportu konia i nie jest dokumentem uwzględnianym przy wpisie konia do księgi.
9. Źrebięta urodzone w IV kwartale zalicza się do rocznika roku następnego.

X. ZASADY OCENY EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA PROGRAMU

Efektywność realizacji programu ocenia komisja księgi stadnej na podstawie oceny wartości użytkowej koni rasy wielkopolskiej.

ZAŁ. 1. ZAKRES I SPOSÓB PROWADZENIA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

I. OGIERY

1. Wstępna kwalifikacja do hodowli:
 - a) ocena rodowodu na podstawie wartości użytkowej i hodowlanej przodków,
 - b) wzrost, rozwój, zdrowotność,
 - c) typ, prawidłowość budowy i ruchu,
 - d) ocena charakteru i temperamentu.
2. Warianty prób użytkowości

1. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW PO STACJONARNYM 100-DNIOWYM TRENINGU WIERZCHOWYM (OGIERY 3 – 4-LETNIE)

W czasie próby obowiązuje: wędzidło grube, dwuczęściowe lub z łącznikiem, dopuszczalne oliwkowe, nachrapnik polski lub kombinowany. Niedopuszczalne jest stosowanie wytoka i ostróg. Dozwolony jest palcat do 75 cm i ochraniacze (z wyjątkiem oceny na płycie). Zaleca się jednolity strój jeźdźców.

- I. Ocena w ręku, na płycie i na trójkącie w stępie i klusie (wymiary trójkąta 30x30x30 m). Najpierw koń prezentowany jest w klusie, następnie w pozycji stój, a na końcu w stępie. Po indywidualnej ocenie kilku ogierów, wokół trójkąta prezentowana jest w stępie stawka 4 – 6-konna. Wskazane jest, aby ogierzy w stawce były tej samej rasy i zbliżone rodowodowo.
- II. Skoki luzem – na kombinacji:
po wyjściu z zakrętu wskazówka (drag) – 2,5 m – krzyżak – 5,8-6,5 m – krzyżak – 5,8-6,5 m – doublebarre 70 cm podnoszony maksymalnie do 130 cm (o wysokości decyduje kierownik ZT, w porozumieniu z komisją). W uzasadnionych przypadkach kierownik ZT, w porozumieniu z komisją, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji (tzw. „ptaszki” są niedopuszczalne).
- III. Ocena pod jeźdźcem – pokaz koni w zastępie (do 5 koni):
 - a) klus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku klusem o wydłużonym wyroku,
 - b) galop roboczy – zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, dwa koła, zmiana kół, zmiana kierunku z przejściem do klusa, zagalopowanie w narożniku, dwa koła),

c) stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem swobodnym, na długiej wodzy.

IV. Skoki pod jeźdźcem – na kombinacji:

po wyjściu z zakrętu wskazówka (drag) – 2,5 m– 3,0 m – krzyżak – 5,8-6,5 m – krzyżak – 5,8-7 m – doublebarre 70 cm, który po każdym udanym skoku może być podniesiony o ok. 10 cm, maksymalnie do 110 cm (o wysokości decyduje kierownik ZT w porozumieniu z komisją). W uzasadnionych przypadkach kierownik ZT, w porozumieniu z komisją, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji.

V. Próba wytrzymałości – galop w pólśladzie w tempie 350 m/min. – 5 minut.

VI. Jezdność* i przydatność do skoków (jeździec testowy) oceniana jest na następującej kombinacji: drag – 2,5 m – krzyżak – 16,5 – 18 m – doublebarre (o wysokości decyduje obcy jeździec w porozumieniu z kierownikiem ZT). W uzasadnionych przypadkach obcy jeździec, w porozumieniu z kierownikiem ZT, może podjąć decyzję o dodaniu wskazówek w kombinacji. Dopuszczalna jest dodatkowa przeszkoda rozprężniowa – stacionata ze wskazówką na kłus.

VII. Jezdność* i przydatność do ujeżdżenia (jeździec testowy);

- 1) kłus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku,
- 2) w galopie roboczym – zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, dwa koła, zmiana kół, zmiana kierunku z przejściem do kłusa, zagalopowanie w narożniku, dwa koła,
- 3) stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem swobodnym, na długiej wodzy, zatrzymanie, nieruchomość, ruszenie.

***Jezdność** należy rozumieć jako chęć współpracy z jeźdźcem, poddawanie się woli jeźdźcy, podatność na pomoce, miękkość „noszenia” oraz samopoczucie jeźdźcy podczas jazdy.

OCENIE PODLEGA 14 ELEMENTÓW (CECH) WEDŁUG PONIŻSZEGO SCHEMATU:

OCENA KOMISJI (Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT.)

skoki luzem maks. 10 pkt.

chęć do skoku
łatwość skoku
praca przodu
praca zadu
praca krzyża i szyi

<u>skoki pod jeźdźcem</u> maks. 10 pkt.	chęć do skoku łatwość skoku praca przodu praca zadu praca krzyża i szyi
<u>praca w stępie</u> maks. 10 pkt.	energia długość wykroku regularność rozluźnienie
<u>praca w kłusie</u> maks. 10 pkt.	energia długość wykroku regularność
<u>praca w galopie</u> maks. 10 pkt.	rozluźnienie energia regularność lekkość przodu zaangażowanie zadu rozluźnienie

OCENA KIEROWNIKA ZT (Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT)

<u>przydatność do treningu</u> maks. 10 pkt.	praca ujeżdżeniowa praca skokowa
<u>charakter**</u> maks. 10 pkt.	
<u>temperament***</u> maks. 10 pkt.	
<u>skoki luzem</u> maks. 10 pkt.	chęć do skoku łatwość skoku praca przodu praca zadu praca krzyża i szyi
<u>skoki pod jeźdźcem</u> maks. 10 pkt.	chęć do skoku łatwość skoku praca przodu praca zadu praca krzyża i szyi

praca w stępie maks. 10 pkt.

energia
długość wykroku
regularność
rozluźnienie

praca w kłusie maks. 10 pkt.

energia
długość wykroku
regularność
rozluźnienie

praca w galopie maks. 10 pkt.

energia
regularność
lekkość przodu
zaangażowanie zadu
rozluźnienie

**** Charakter** jest to zespół cech psychicznych, właściwych danemu koniowi, które przejawiają się w jego świadomym działaniu. Wyrazem charakteru konia jest również jego stosunek do innych koni oraz ludzi. W populacji można wyróżnić między innymi: konie łagodne lub gwałtowne, łatwe lub trudne w obsłudze, szczerze lub fałszywe, odważne lub tchórzliwe, przyjazne lub złośliwe. Poważnymi wadami charakteru z punktu widzenia użyteczności jest brak ambicji i woli walki u koni sportowych.

****Temperament** jest to usposobienie konia wyrażające się w jego reakcjach psychoneurotycznych na wydarzenia świata zewnętrznego. Reakcje te mogą mieć różne natężenie, szybkość i różny czas trwania. Dlatego też można rozróżnić kilka typów temperamentu, biorąc pod uwagę łatwość reakcji pobudzania i hamowania na czynniki zewnętrzne. Z punktu widzenia częstych kontaktów z człowiekiem najlepiej, aby koń charakteryzował się zrównoważonym temperamentem.

OCENA JEŹDZCÓW TESTOWYCH (OBCY JEŹDZCY, Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT)

jezdność maks. 10 pkt.

przydatność do ujeżdżenia maks. 10 pkt.

przydatność do skoków maks. 10 pkt.

Na wynik próby stacyjnej składają się: oceny komisji, kierownika ZT i średnia z ocen dwóch jeźdźców testowych za cechę jezdności. Sumarycznymi miernikami wartości użytkowej ogiera są obliczane indeksy wartości użytkowej ogólny, ujeżdżeniowy i skokowy.

INDEKS WARTOŚCI UŻYTKOWEJ DLA OGIERÓW PO TRENINGU 100-DNIOWYM

Arkusze oceny ogiera zawiera 14 cech użytkowych (elementów oceny) z podanymi wagami (ocena znaczenia hodowlanego) w procentach. Każdy z elementów próby (cecha) oceniany jest w skali od 1 do 10 punktów.

Ostateczny wynik próby dzielności podawany jest w formie indeksu ogólnego. Od roku 2004 wprowadzono dwa indeksy pomocnicze: ujeżdżeniowy i skokowy.

- 10 – wybitny**
- 9 – bardzo dobry**
- 8 – dobry**
- 7 – dosyć dobry**
- 6 – zadawalający**
- 5 – dostateczny**
- 4 – niedostateczny**
- 3 – prawie zły**
- 2 – zły**
- 1 – bardzo zły**

Indeks wartości użytkowej jest sumaryczną oceną wartości użytkowej ogiera obliczoną na podstawie liczby punktów uzyskanych za poszczególne cechy, z uwzględnieniem ich zmienności i znaczenia hodowlanego.

INDEKS OGÓLNY OBLICZA SIĘ WEDŁUG WZORU:

$$IWU = 100 + b_1 (C_1 - x_1) + b_2 (C_2 - x_2) + \dots + b_{14} (C_{14} - x_{14})$$

gdzie:

IWU – indeks wartości użytkowej

b – waga indeksowa cechy (b_1, b_2, \dots, b_{14})

C – wartość (w punktach) cechy (C_1, C_2, \dots, C_{14})

x – średnia arytmetyczna ocen cech dla wszystkich ogierów przechodzących próbę w danym zakładzie (x_1, x_2, \dots, x_{14})

WAGĘ INDEKSOWĄ CECHY OBLICZA SIĘ WEDŁUG WZORU:

$$b = \frac{RWC}{S_c} \times \frac{20}{S_{iwu}}$$

gdzie:

b – waga indeksowa cechy

RWC – relatywna waga cechy podana dla każdej cechy w arkuszu oceny ogiera

S_c – odchylenie standardowe cechy objętej oceną, obliczone na podstawie wyników prób dzielności roku poprzedniego

S_{iwu} – odchylenie standardowe indeksu

STANDARYZACJA INDEKSU:

Średnia wartość indeksu wynosi 100 punktów (stąd we wzorze indeksu na początku występuje liczba 100, do której dodaje się wyniki, jakie uzyskał dany ogier za poszczególne oceniane cechy).

Założone odchylenie standardowe indeksu wynosi 20 punktów.

Cecha	Waga cechy w indeksie		
	Indeks ogólny	Indeks ujeżdżeniowy	Indeks skokowy
Ocena komisji			
Skoki luzem	10	–	8
Skoki pod jeźdźcem	10	–	15
Praca w stępie	8	9	–
Praca w klusie	6	7	–
Praca w galopie	7	9	3
Ocena kierownika zakładu treningowego			
Przydatność do treningu	8	5	5
Charakter	5	5	5
Temperament	5	5	5
Skoki luzem	7,5	–	8
Skoki pod jeźdźcem	7,5	–	15
Praca w stępie	4	9	–
Praca w klusie	3	7	–
Praca w galopie	4	9	3
Ocena jeźdźców testowych (obcy jeździec)			
Jeźdźność	15	10	8
Przydatność do ujeżdżenia	–	25	–
Przydatność do skoków	–	–	25
Razem	100	100	100

OCENA OGIERÓW**NA PODSTAWIE WYLICZONEJ WARTOŚCI INDEKSU WARTOŚCI UŻYTKOWEJ.**

1. 140 punktów i więcej	– ocena wybitna
2. 120 – 139 punktów	– ocena bardzo dobra
3. 100 – 119 punktów	– ocena dobra
4. 80 – 99 punktów	– ocena dostateczna
5. poniżej 80 punktów	– ocena niedostateczna

2. PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW PO STACJONARNYM 100-DNIOWYM TRENINGU ZAPRZĘGOWO-WIERZCHOWYM (OGIERY 3 – 4-LETNIE)

W czasie próby obowiązuje: wędzidło grube, dwuczęściowe lub z łącznikiem, dopuszczalne oliwkowe, nachrapnik polski lub kombinowany. Niedopuszczalne jest stosowanie wytoka i ostróg u jeźdźca. Dozwolony jest palcat do 75 cm i ochraniacze (z wyjątkiem oceny na płycie). Zaleca się jednolity stój jeźdźców.

A. PRÓBA WIERZCHOWA (PRZEPROWADZANA PO 35 DNIACH TRENINGU)

Ocena pod jeźdźcem – pokaz koni w zastępie (do 5 koni):

- 1) kłus roboczy – wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku,
- 2) galop roboczy – zagalopowanie w narożniku, wokół ujeżdżalni, dwa koła, zmiana kół, zmiana kierunku z przejściem do kłusa, zagalopowanie w narożniku, dwa koła,
- 3) stęp pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stępem na długiej wodzy.

B. PRÓBA ZAPRZĘGOWA (PRZEPROWADZANA PO 65 DNIACH TRENINGU)

1. Ocena w rękę, na płycie i na trójkącie w stępie i kłusie (wymiary trójkąta 30x30x30 m). Najpierw koń prezentowany jest w kłusie, następnie w pozycji stój, a na końcu w stępie. Po indywidualnej ocenie kilku ogierów, wokół trójkąta prezentowana jest w stępie stawka 4 – 6 konna. Wskazane jest, aby ogierzy w stawce były tej samej rasy i zbliżone rodowodowo.

2. Ocena na czworoboku

Przeprowadzana w pojeździe obowiązującym w dyscyplinie powożenia zaprzęgami jednokonnymi, wg następującego programu:

1. A wjazd kłusem roboczym
C w lewo
2. C C koło w lewo o średnicy 30 – 40 m
3. H X F zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku
4. F A kłus roboczy
A A koło w prawo o średnicy 30 – 40 m
5. K X M zmiana kierunku kłusem o wydłużonym wyroku
6. M C przejście do stępa pośredniego
7. C H stęp pośredni
8. H X F zmiana kierunku stępem swobodnym o wydłużonym wyroku
9. F A K stęp pośredni

10. K X M zmiana kierunku stępem swobodnym o wydłużonym wyroku
11. M C stęp pośredni
12. C stój – nieruchomość 5", ruszyć stępem pośrednim
13. H ruszyć kłusem roboczym opuścić czworobok w A

3. Próba wytrzymałości

Przeprowadzana na terenie płaskim, w bryczkach maratonowych o ciężarze 600 kg (z powożącym i luzakiem).

Kłus na dystansie 5 km, tempo 15 km/godz., norma czasu 20 min. Za każde rozpoczęte 14 sek. powyżej normy czasu – 1 pkt. karny. Przekroczenie czasu 21 min. 56 sek. – dyskwalifikacja.

Bezpośrednio po zakończeniu kłusa – stęp na dystansie 0,5 km, tempo 6 km/godz., norma czasu 5 min. Za każde rozpoczęte 6 sek. powyżej normy czasu 1 pkt. karny. Przekroczenie czasu 5 min. 54 sek. – dyskwalifikacja.

4. Próba uciążu

Przeprowadzana po zakończeniu próby wytrzymałości, w wozie o ogumionych kołach o łącznym ciężarze o 25% większym od ciężaru konia, na grzędzie piaskowej o długości 20 m, szerokości 3 – 5 m, głębokości piasku 20 cm. Po każdym przejeździe grzęda piaskowa jest bronowana, a po przejeździe 5 koni – kultywatorowana.

Próba odbywa się w stępie, na ok. 10 m przed grzędą zatrzymanie, stanie w pozycji stój minimum 5 sekund, następnie ruszyć stępem, przejazd stępem przez grzędę, ok. 10 m za grzędą zatrzymanie, stanie w pozycji stój minimum 5 sekund i ruszenie stępem.

5. Badanie tętna i oddechów.

30 min po zakończeniu próby uciążu lekarz weterynarii bada tętna i oddechy, porównując wyniki ze średnimi wartościami spoczynkowymi tętna i oddechów. Oceny dokonuje komisja. Ponadto dodawane są punkty oceny kierownika ZT.

Ocenie podlega 20 elementów (cech) według poniższego schematu:

OCENA KOMISJI: (Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT.)

praca w stępie pod siodłem maks. 10 pkt.

energia
długość wyroku
regularność
rozluźnienie

praca w kłusie pod siodłem maks. 10 pkt.

energia
długość wyroku
regularność
rozluźnienie

<u>praca w galopie pod siodłem</u> maks. 10 pkt.	energia regularność lekkość przodu zaangażowanie zadu rozluźnienie
<u>praca w stępie w zaprzęgu</u> maks. 10 pkt. (na czworoboku)	przyjęcie wędzidła włożenie w uprząż praca przednich i tylnych kończyn
<u>praca w klusie w zaprzęgu</u> maks. 10 pkt. (na czworoboku)	przyjęcie wędzidła włożenie w uprząż praca przednich i tylnych kończyn
<u>posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej</u> maks. 10 pkt. (na czworoboku)	
<u>próba wytrzymałości w klusie</u> maks. 10 pkt.	
<u>próba wytrzymałości w stępie</u> maks. 10 pkt.	
<u>posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej</u> maks. 10 pkt (na grzędzie piaskowej)	sposób zatrzymania i ruszania (trzymanie się linii prostej i płynność), zachowanie w czasie stania
<u>tętna i oddechy</u> maks. 10 pkt.	

RÓŻNICE ODDECHÓW	PUNKTY	RÓŻNICE UDERZEŃ	PUNKTY	RAZEM
do 5	5	do 5	5	10
do 10	4	do 10	4	8
do 15	3	do 15	3	6
do 20	2	do 20	2	4
do 25	1	do 25	1	2
powyżej 25	0	powyżej 25	0	0

OCENA KIEROWNIKA ZT (Z DOKŁADNOŚCIĄ DO 0,5 PKT.)

<u>przydatność do treningu</u> maks. 10 pkt.	praca wierzchowa praca zaprzęgowa
<u>charakter</u> maks. 10 pkt.	
<u>temperament</u> maks. 10 pkt.	

<u>praca w stępie pod siodłem</u> maks. 10 pkt.	energia długość wyroku regularność rozluźnienie
<u>praca w kłusie pod siodłem</u> maks. 10 pkt.	energia długość wyroku regularność rozluźnienie
<u>praca w galopie pod siodłem</u> maks. 10 pkt.	energia lekkość przodu zaangażowanie zadu regularność rozluźnienie
<u>praca w stępie w zaprzęgu</u> maks. 10 pkt.	przyjęcie wędzidla włożenie w uprzęż praca przednich i tylnych kończyn
<u>praca w kłusie w zaprzęgu</u> maks. 10 pkt.	przyjęcie wędzidla włożenie w uprzęż praca przednich i tylnych kończyn
<u>posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej</u> maks. 10 pkt.	praca na lonży, przyjęcie szorów, oprzęganie, praca w dalszym treningu
<u>posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej</u> maks. 10 pkt. (na grzędzie piaskowej)	sposób zatrzymania i ruszania (trzymanie się linii prostej i płynność), zachowanie w czasie stania

INDEKS WARTOŚCI UŻYTKOWEJ DLA OGIERÓW PO TRENINGU 100-DNIOWYM

Arkusze oceny ogiera zawiera 20 cech użytkowych (elementów oceny) z podanymi wagami (ocena znaczenia hodowlanego) w procentach. Każdy z elementów próby (cecha) oceniany jest w skali od 1 do 10 punktów.

10 – wybitny

9 – bardzo dobry

- 8 – **dobry**
- 7 – **dosyć dobry**
- 6 – **zadawalający**
- 5 – **dostateczny**
- 4 – **niedostateczny**
- 3 – **prawie zły**
- 2 – **zły**
- 1 – **bardzo zły**

Indeks wartości użytkowej jest sumaryczną oceną wartości użytkowej ogiera obliczany na podstawie punktów uzyskanych za poszczególne cechy z uwzględnieniem ich zmienności oraz znaczenia hodowlanego.

INDEKS OBLICZA SIĘ WEDŁUG WZORU:

$$IWU = 100 + b_1 (C_1 - x_1) + b_2 (C_2 - x_2) + \dots + b_{20} (C_{20} - x_{20})$$

gdzie:

IWU – indeks wartości użytkowej

b – waga indeksowa cechy (b_1, b_2, \dots, b_{20})

C – wartość (w punktach) cechy (C_1, C_2, \dots, C_{20})

x – średnia arytmetyczna ocen cech dla wszystkich ogierów przechodzących próbę w danym zakładzie (x_1, x_2, \dots, x_{20})

WAGĘ INDEKSOWĄ CECHY OBLICZA SIĘ WEDŁUG WZORU:

$$b = \frac{RWC}{Sc} \times \frac{20}{S_{iwu}}$$

gdzie:

b – waga indeksowa cechy

RWC – relatywna waga cechy podana dla każdej cechy w arkuszu oceny ogiera

Sc – odchylenie standardowe cechy objętej oceną,

S_{iwu} – odchylenie standardowe indeksu

STANDARYZACJA INDEKSU:

Przyjmuje się, że średnia wartość indeksu wynosi 100 punktów (stąd we wzorze indeksu na początku występuje liczba 100, do której dodaje się wyniki, jakie uzyskał dany ogier za poszczególne oceniane cechy). Założone odchylenie standardowe indeksu wynosi 20 punktów.

INDEKSY – WAGI CECH W PROCENTACH

L.p.	Cecha	Liczba punktów	Waga cechy
Ocena komisji			
1.	Praca w stępie pod siodłem	1 – 10	5%
2.	Praca w klusie pod siodłem	1 – 10	5%
3.	Praca w galopie pod siodłem	1 – 10	5%
4.	Praca w stępie w zaprzęgu	1 – 10	5%
5.	Praca w klusie w zaprzęgu	1 – 10	5%
6.	Posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej (czworobok)	1 – 10	5%
7.	Próba wytrzymałości w klusie	1 – 10	10%
8.	Próba wytrzymałości w stępie	1 – 10	5%
9.	Posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej (grzęda)	1 – 10	5%
10.	Tężna i oddech	1 – 10	5%
Ocena kierownika zakładu treningowego			
11.	Przydatność do treningu	1 – 10	5%
12.	Charakter	1 – 10	5%
13.	Temperament	1 – 10	5%
14.	Praca w stępie pod siodłem	1 – 10	3%
15.	Praca w klusie pod siodłem	1 – 10	3%
16.	Praca w galopie pod siodłem	1 – 10	3%
17.	Praca w stępie w zaprzęgu	1 – 10	6%
18.	Praca w klusie w zaprzęgu	1 – 10	6%
19.	Posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej	1 – 10	5%
20.	Posłuszeństwo w pracy zaprzęgowej (grzęda)	1 – 10	4%
Razem			100%

OCENA OGIERÓW

NA PODSTAWIE WYLICZONEJ WARTOŚCI INDEKSU WARTOŚCI UŻYTKOWEJ

1. 140 punktów i więcej	– ocena wybitna
2. 120 – 139 punktów	– ocena bardzo dobra
3. 100 – 119 punktów	– ocena dobra
4. 80 – 99 punktów	– ocena dostateczna
5. poniżej 80 punktów	– ocena niedostateczna

INFORMACJE DODATKOWE DOTYCZĄCE PRÓB DZIELNOŚCI

- Sprawdzanie stopnia zajeżdżenia ogiera przed zakwalifikowaniem do ZT powinno odbywać się w obecności kierownika ZT oraz co najmniej jednego z członków komisji kwalifikacyjnej.

2. Podczas testu ogiery powinny być przyprowadzane na halę i tam dosiadanę, również zsiadanie po zakończonej próbie dzielności winno odbywać się na hali. Konie powinny być wyprowadzane z hali w rękę (najlepiej, aby były za każdym razem ustawiane w rzędzie).
3. Każdy ogier zakwalifikowany do ZT powinien posiadać tzw. kartę zdrowia ogiera, którą uzupełnioną właściciel ogiera przekazuje do ZT. Następnie karta ta jest prowadzona przez lekarza weterynarii danego ZT. Na karcie tej podawane są informacje dotyczące stanu zdrowia ogiera „na wejściu” do ZT oraz wszelkie informacje dotyczące stanu zdrowia ogiera w trakcie treningu, przyczyn jego pauzowania, rozcyszczania kopyt oraz jest odnotowywany każdy zabieg weterynaryjny, któremu koń został poddany. Po zakończonej próbie karty te podpisane przez kierownika ZT i odpowiedzialnego lekarza weterynarii, winny być przekazywane do biura PZHK. Na prośbę właściciela kopia karty ogiera będzie mu udostępniana.
4. W przypadku gdy ogier został zakwalifikowany i odbył 100-dniowy trening, ale nie przystąpił do próby, właściciel może ubiegać się o ponowne dopuszczenie ogiera do treningu w kolejnym terminie (pod warunkiem, że ogier nie przekroczył 4 lat). Najpóźniej na miesiąc przed terminem następnego naboru do zakładu treningowego, właściciel zwraca się z pisemną prośbą do odpowiedniej komisji księgi stadnej o dopuszczenie ogiera do treningu. Ogier musi być ponownie przedstawiony komisji kwalifikacyjnej. Ogier taki, podobnie jak wszystkie ogiery przedstawiane do kwalifikacji, powinien posiadać zaświadczenie lekarza powiatowego o stanie zdrowia, szczepienie przeciwko grypie oraz być zbadanym przez lekarza weterynarii w ZT przed dopuszczeniem do kwalifikacji.
5. Kierownik ZT musi poinformować właściciela o wyłączeniu ogiera z treningu i przedłożyć mu orzeczenie lekarza ZT po zakończeniu leczenia. W przypadku, gdy ogier miał przerwę w treningu, o jego kontynuacji decyduje właściciel ogiera po konsultacji z kierownikiem ZT i lekarzem weterynarii odpowiedzialnym za dany ZT.
6. Ogier, który nie zdał próby, nie ma prawa ubiegać się o ponowne dopuszczenie do treningu 100-dniowego.
7. Przy podejrzeniu o dychawicę świszczącą, kierownik ZT informuje o powyższym fakcie właściciela, a także powiadamia go o terminie badania endoskopowego. Badanie to dokonywane jest przez lekarza upoważnionego przez PZHK. Koszty badania ponosi właściciel. W karcie ogiera odnotowywany jest wynik tego badania.
8. Jeden z członków komisji uznającej ogiery obecny na „teście połówkowym”, przedstawia PZHK szczegółowy raport, w którym charakteryzuje każdego ogiera prezentowanego podczas tego sprawdzianu. Uwagi te winny dotyczyć: kondycji, skoków luzem, oceny chodów podstawowych i podstawowego wyszkolenia, które można ocenić na podstawie jazdy w zastępach. Każdy właściciel może poprosić o kopię raportu z charakterystyką jego ogiera (oryginał zostaje w biurze PZHK). Raport nie jest podawany w formie ocen tylko w postaci opisu słownego.

9. Ogiery sprowadzone z zagranicy, które uczestniczą w 100-dniowym treningu w Polsce, aby zostać wpisane do polskiej księgi stadnej muszą ukończyć próbę dzielności z wynikiem minimum 100 punktów wartości indeksu ogólnego albo min. 95 pkt. indeksu ogólnego, jeżeli jeden z dwu indeksów, ujeżdżeniowy lub skokowy, będzie wynosił min. 120 punktów.

Ogiery, które nie były poddane próbie 100-dniowej lub jej nie zdały, mogą uzyskać wpis do księgi po zdaniu jednej z poniższych prób alternatywnych.

3. WYNIKI W MISTRZOSTWACH POLSKI MŁODYCH KONI

UJEŹDZENIE

- 4-letnie: zajęcie miejsc 1 – 5 (po odjęciu punktów za ocenę na płycie)
- 5 i 6-letnie: zajęcie miejsc 1 – 5

SKOKI

- 4-letnie: zajęcie miejsc 1 – 8 (po odjęciu punktów za ocenę na płycie)
- 5 i 6-letnie: zajęcie miejsc 1 – 8

WKKW

- 4-letnie: zajęcie miejsc 1 – 6 (po odjęciu punktów za ocenę na płycie)
ale wynik może być tylko do 30% gorszy od zwycięzcy
- 5 i 6-letnie: zajęcie miejsc 1 – 6
ale wynik może być tylko do 30% gorszy od zwycięzcy

POWOŻENIE ZAPRZĘGAMI JEDNOKONNYMI

- 4-letnie: zajęcie miejsc 1 – 4 (po odjęciu punktów za ocenę na płycie)
ale wynik może być tylko do 25% gorszy od zwycięzcy
- 5 i 6-letnie: zajęcie miejsc 1 – 4
ale wynik może być tylko do 25% gorszy od zwycięzcy

Powyższe normy dotyczą również ogierów sprowadzonych z zagranicy, startujących w zawodach dodatkowych rozgrywanych podczas Mistrzostw Polski Młodych Koni (MPMK), których właściciele chcą wnioskować o ich wpis do księgi.

4. WYNIKI W SPORCIE JEŹDZIECKIM

UJEŹDZENIE

- 7-letnie: ZOO klasy CC lub CDI klasy Sankt Georg lub Inter I – trzykrotnie powyżej 63%. (Kür wykluczony) w jednym sezonie
- 8-letnie i starsze: CD1 lub ZOO klasy Inter II lub Grand Prix – trzykrotnie powyżej 63%, (Kür wykluczony); lub Mistrzostwa Polski Seniorów – suma z trzech dni powyżej 189% (w jednym sezonie)

SKOKI

- 7-letnie i starsze: w zawodach rangi ZOO i wyższej, ukończenie 3 konkursów 140 cm i wyżej bez punktów karnych (w jednym sezonie)

WKKW

- 7-letnie i starsze: klasa CCN**, CNC**, CCI** lub CIC** i wyższa – trzykrotne ukończenie zawodów z wynikiem powyżej średniej sklasyfikowanych koni, bez punktów karnych na przeszkodach w krosie (w ciągu dwóch sezonów)

RAJDY DŁUGODYSTANSOWE

- 7-letnie i starsze – w ciągu maksimum dwóch sezonów startowych ukończenie co najmniej 3 razy dystansu 60 km i 2 razy dystansu 80 km na zawodach ogólnopolskich

ZAPRZĘGI

- 7-letnie i starsze – w ciągu maksimum dwóch sezonów startowych ukończenie co najmniej 5 razy zawodów ogólnopolskich w pojedynkach lub parach, w klasie C z wynikiem:
 - a) w próbie A (ujeżdżenie) minimum 55% punktów możliwych do uzyskania,
 - b) w klasyfikacji końcowej wynik do 25% punktów więcej od zwycięzcy.

W przypadku zaprzęgów parokonnnych ogier każdorazowo musi startować w próbie A (ujeżdżenie), B (maraton) i C (zręczność powożenia).

W zależności od obowiązujących przepisów Polskiego Związku Jeździeckiego i Polskiego Związku Hodowców Koni, komisja może dokonać zmian w kryteriach wymienionych w punkcie 4.

Właściciele ogierów, zgłoszonych do wpisu do księgi na podstawie alternatywnych prób użytkowości, powinni posiadać zaświadczenie stwierdzające, że ogiery są wolne od

dychawicy świszczącej, wystawione przez lekarzy weterynarii, uznanych przez PZHk. Ogiery muszą spełniać pozostałe wymagania wpisu do księgi, w tym minimum 78 punktów bonitacyjnych w ocenie pokroju dokonanej przez komisję kwalifikującą i oceniającą ogiery w zakładach treningowych, bądź z jej upoważnienia, przez kierownika właściwego OZHk/WZHk

5. WYNIKI W WYŚCIGACH KONNYCH

W dwuletniej karierze wyścigowej zajęcie I miejsca w co najmniej czterech gonitwach oraz spełnienie pozostałych warunków wpisu do księgi, w tym uzyskanie minimum 78 punktów bonitacyjnych w ocenie pokroju dokonanej przez komisję kwalifikującą i oceniającą ogiery w zakładach treningowych, bądź z jej upoważnienia, przez kierownika właściwego OZHk/WZHk

Ogiery pełnej krwi angielskiej mogą być użyte do doskonalenia rasy wielkopolskiej, jeżeli:

- zdały któryś z wariantów prób przewidzianych dla ogierów rasy wielkopolskiej lub
- mają minimum 3-letnią karierę wyścigową, w trakcie której co najmniej raz uzyskały na koniec sezonu handicap generalny minimum 70 kg
lub
- mają minimum 2-letnią karierę wyścigową, w trakcie której co najmniej raz uzyskały na koniec sezonu handicap generalny minimum 75 kg
lub
- wygrały co najmniej 2 gonitwy płotowe lub przeszkodowe, w co najmniej dwuletniej karierze wyścigowej
- oraz uzyskały minimum 80 pkt. w ocenie pokroju stosowanej w hodowli koni rasy wielkopolskiej, dokonanej przez komisję kwalifikującą i oceniającą ogiery w zakładach treningowych, bądź z jej upoważnienia, przez kierownika właściwego OZHk/WZHk.

Ogiery rasy czystej krwi arabskiej mogą być użyte do doskonalenia rasy wielkopolskiej, jeżeli:

- zdały któryś z wariantów prób przewidzianych dla ogierów rasy wielkopolskiej lub
- mają minimum 2-letnią karierę wyścigową
lub
- w ciągu maksimum dwóch sezonów startowych w rajdach długodystansowych, ukończyły co najmniej 3 razy dystans 60 km i 2 razy dystans 80 km na zawodach ogólnopolskich
- oraz uzyskały minimum 78 pkt. w ocenie pokroju stosowanej w hodowli koni rasy wielkopolskiej, dokonanej przez komisję kwalifikującą i oceniającą ogiery w zakładach treningowych, bądź z jej upoważnienia, przez kierownika właściwego OZHk/WZHk.

Ogiery rasy czystej krwi arabskiej i pełnej krwi angielskiej nie mogą mieć wad uniemożliwiających wpis do księgi, a wymienionych w rozdziale VIII, §2, pkt. 4.

II. KLACZE

1. Kwalifikacja do hodowli odbywa się na następującej podstawie:
 - a) ocena rodowodu pod kątem wartości hodowlanej i użytkowej przodków,
 - b) wzrost, rozwój, zdrowotność,
 - c) prawidłowość budowy i ruchu,
 - d) ocena charakteru i temperamentu,
 - e) urodzenie jednego źrebięcia lub stwierdzone pokrycie.
2. Warianty prób użytkowości:
próby użytkowości klaczy nie są obligatoryjne.

1. STACJONARNA PRÓBA WIERZCHOWA (W WIEKU 3 – 4 LAT), POPREDZONA 60-DNIOWYM TRENINGIEM

Próba obejmuje następujące elementy:

- a) przydatność do treningu (oceniana w skali do 10 pkt.);
- b) charakter (oceniane w skali do 10 pkt.);
- c) temperament (oceniany w skali do 10 pkt.);
- d) skoki luzem w korytarzu:
kombinacja: po wyjściu z zakrętu wskazówka (drąg lub niska kłoda) – 2,5 m – krzyżak – 6-6,5 m – krzyżak – 6-7 m – doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 130 cm (o wysokości decyduje kierownik ZT w porozumieniu z komisją). W uzasadnionych przypadkach kierownik ZT, w porozumieniu z komisją może zdecydować o dodaniu wskazówek w kombinacji; w skali do 10 pkt. ocenia się: styl skoku, łatwość i możliwości skokowe oraz odwagę;
- e) praca w stępie pod jeźdźcem
w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;
- f) praca w kłusie pod jeźdźcem
w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;
- g) praca w galopie pod jeźdźcem (tempo 350 m/min.)
w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu;
- h) jeźdźność
w skali do 10 pkt. ocenia się: chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe pomyślenia jeździeckie.

Oceny elementów a), b), c) dokonuje kierownik zakładu treningowego.

Oceny elementów d), e), f), g) dokonuje komisja, natomiast h) – jeździec testowy. Jeździec testowy ocenia klacze na podstawie pracy w stępie, kłusie i galopie.

Ocena z dokładnością do 0,5 pkt.

WYNIK:

70 – 80 pkt.	– wybitny
60 – 69,9 pkt.	– b. dobry
50 – 59,9 pkt.	– dobry
40 – 49,9 pkt.	– dostateczny
poniżej 40 pkt.	– niedostateczny

2. POŁOWA PRÓBA WIERZCHOWA (W WIEKU 3 – 6 LAT)

Obejmuje następujące elementy:

a) skoki wolne w korytarzu

kombinacja: po wyjściu z zakrętu wskazówka (drąg lub niska kłoda) – 2,5 m – krzyżak – 6-6,5 m – krzyżak – 6-7 m – doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 130 cm (o wysokości decyduje komisja); w uzasadnionych przypadkach komisja może zdecydować o dodaniu wskazówek w kombinacji;

w skali do 10 pkt. ocenia się: styl skoku, łatwość i możliwości skokowe oraz odwagę;

b) praca w stępie pod jeźdźcem

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;

c) praca w kłusie pod jeźdźcem

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, długość kroku, regularność;

d) praca w galopie pod jeźdźcem (tempo 350 m/min.)

w skali do 10 pkt. ocenia się: energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu;

e) jezdność

w skali do 10 pkt. ocenia się: chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe porożce jeździeckie.

Oceny elementów a), b), c), d) dokonuje komisja, natomiast e) – jeździec testowy.

Jeździec testowy ocenia klacze na podstawie pracy w stępie, kłusie i galopie.

Ocena z dokładnością do 0,5 pkt.

WYNIK:

40 – 50 pkt.	– wybitny
35 – 39,9 pkt.	– b. dobry
30 – 34,9 pkt.	– dobry
25 – 29,9 pkt.	– dostateczny
poniżej 25 pkt.	– niedostateczny

Klacz, która nie zdała próby dzielności ma prawo do jej powtórzenia w przeciągu jednego roku.

Klaczom 5 i 6-letnim wynik końcowy obniża się o 5%

3. POŁOWA PRÓBA ZAPRZĘGOWA (W WIEKU 3 – 4 LAT)

W obecności komisji właściciel z pomocnikiem zaprzęgają klacz do dwudyszłowego (hołoblowego) lekkiego, ogumionego wozu.

W zaprzęgu klacz rusza stępa i na odcinku 200 m jest oceniana przez komisję. Po wróceniu stępem w oznaczonym miejscu, klacz pokonuje kłusem odcinek 200 m, również oceniany przez komisję. W oznaczonym miejscu przed komisją klacz przechodzi do stępa i zatrzymuje się. Po zatrzymaniu należy ruszyć stępem.

KOMISJA DOKONUJE OCENY KLACZY WG TABELI:

L.p.	Cecha	Ocena	Mnożnik
1.	Charakter i zachowanie się	0 – 10 pkt.	x 1
2.	Styl ruszenia, zatrzymanie, nieruchomość	0 – 10 pkt.	x 2
3.	Stęp	0 – 10 pkt.	x 3
4.	Kłus	0 – 10 pkt.	x 3

Razem: 90 pkt. + ewentualne 10 pkt. za zachowanie i ruch pod siodłem.

OCENY:

85 – 90 pkt.	– wybitna
75 – 84,9 pkt.	– bardzo dobra
68 – 74,9 pkt.	– dobra
60 – 67,9 pkt.	– dostateczna

Klacz, która nie zdała próby dzielności ma prawo do jej powtórzenia w przeciągu jednego roku.

Klacz zdaje próbę, o ile uzyska co najmniej 60 pkt.

Właściciel ma prawo przedstawić klacz pod siodłem w stępie i kłusie. Zachowanie i ruch pod siodłem są oceniane w skali do 10 pkt., ale ta próba nie jest obowiązkowa.

INFORMACJE DODATKOWE

Próboom polowym i stacjonarnym można poddawać klacze do 6 miesiąca ciąży.

Klacz, które nie zostały poddane żadnej z prób polowych ani próbie stacjonarnej bądź ich nie zdały, mają możliwość zdawania jednej z poniższych prób alternatywnych:

4. WYNIKI W MISTRZOSTWACH POLSKI MŁODYCH KONI

– uzyskanie kwalifikacji do Mistrzostw Polski Młodych Koni (MPMK) w dyscyplinie ujeżdżenia, skoków, WKKW lub powożenia zaprzęgami jednokonnymi.

5. WYNIKI W SPORCIE JEŹDZIECKIM

- a) ujeżdżenie – 2-krotnie otrzymanie 50% maksymalnej ilości punktów w klasie N lub klasach wyższych,
- b) skoki – 3-krotne ukończenie konkursów klasy N bez punktów karnych (nie liczy się punktów karnych za przekroczenie normy czasu),
- c) WKKW – ukończenie zawodów klasy L,
- d) zaprzęgi – ukończenie zawodów klasy N,
- e) rajdy długodystansowe – ukończenie zawodów na dystansie 60 km lub dłuższym.

6. WYNIKI W WYŚCIGACH KONNYCH

– 3-krotne zajęcie płatnego miejsca w karierze wyścigowej

Próby użytkowości dla klaczy wprowadza się sukcesywnie od roku 2000, na życzenie hodowcy.

Klacje hodowlane powinny być premiowane za wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni, sporcie jeździeckim i wyścigach. Klaczom takim powinno zapewnić się dostęp do stanówki najlepszymi reproduktorami państwowymi na preferencyjnych warunkach.

ZAŁ. 2. KATEGORYZACJA OGIERÓW RASY WIELKOPOLSKIEJ

I. KATEGORIA C

- 1.** Ogierzy, które odpowiadają warunkom eksterierowym i rodowodowym oraz ukończyły z wynikiem pozytywnym próby dzielności w ZT lub uzyskały określone wyniki w alternatywnych próbach dzielności (patrz programy hodowlane dla koni rasy m, wlkp, sp) mogą być używane w rozrodzie w kategorii C.
- 2.** Ogierzy kat. C mogą być używane w rozrodzie maksymalnie do 9 roku życia włącznie. Nie uzyskanie w tym okresie kat. B powoduje wycofanie ogiera z rozrodu.

II. KATEGORIA B

- 1.** Ogierzy z kat. C, w wieku 4 – 9 lat mogą uzyskać kat. B, na podstawie decyzji komisji księgi stadnej, jeżeli potwierdziły swoją wartość użytkową w Mistrzostwach Polski Młodych Koni lub w sporcie jeździeckim.

MISTRZOSTWA POLSKI MŁODYCH KONI (MPMK)

zajęcie następujących miejsc w klasyfikacji sporządzonej na podstawie wyników końcowych Mistrzostw Polski Młodych Koni 4, 5, 6 -letnich (bez oceny na płycie): 1-3 w ujeżdżeniu, 1-5 w skokach przez przeszkody, 1-4 w WKKW, 1-2 w powożeniu zaprzęgami jednokonnymi.

Ogierzy hodowli zagranicznej, startujące w zawodach dodatkowych rozgrywanych podczas Mistrzostw Polski Młodych Koni (MPMK), muszą uzyskać wynik równy lub lepszy od określonego w powyższych normach .

SPORT JEŹDZIECKI

A) UJEŹDŻENIE

ogierzy w wieku 5 lat – winny uzyskać w 4 konkursach klasy N, na zawodach ogólnopolskich wynik min. 65 %;

ogierzy w wieku 6 lat – winny uzyskać w 4 konkursach klasy C, na zawodach ZO, ZOO lub wyższej rangi wynik min. 63% (minimum na dwóch różnych zawodach);

ogierzy w wieku 7-9 lat – winny uzyskać w 6 konkursach klasy CC na zawodach ogólnopolskich lub wyższej rangi wynik powyżej 63 % (minimum na dwóch różnych zawodach). Liczone są również konkursy Kür.

B) SKOKI PRZEZ PRZESZKODY

Uwzględnia się wyniki uzyskane na zawodach ZO, ZOO lub wyższej rangi, w następujących konkursach: w tzw. Rundzie Młodych Koni (RMK), zwykłym, dokładności, dwunawrotowym lub dwufazowym. W konkursach dwunawrotowych każdy nawrót liczony jest osobno, w konkursach dwufazowych uwzględnia się tylko wynik I fazy.

ogierzy w wieku 5 lat – winny uzyskać 4 przejazdy w Rundzie Młodych Koni z wynikiem minimum 7,5 pkt. bonifikacyjnych;

ogierzy w wieku 6 – 7 lat – winny uzyskać 6 „czystych” przejazdów w konkursach klasy C lub wyższych (liczony jest również finał RMK, jeżeli pierwsza faza rozgrywana jest na wysokości 130 cm);

ogierzy w wieku 8-9 lat – winny 6 razy plasować się od 1 do 3 miejsca w konkursach od 140 cm na ZO i ZOO lub od 1 do 6 miejsca na zawodach międzynarodowych rangi CSI, CSIO i wyższych.

C) WKKW (ZAWODY PEŁNE I KOMBINOWANE)

ogierzy w wieku 5 lat – winny dwa razy w klasie CNC* lub CIC* uzyskać wynik w krosie nie większy niż 20 pkt. karnych lub 1 raz wynik 0 pkt. karnych;

ogierzy w wieku 6 lat – winny w klasach:

CNC* 2 razy zająć miejsca od 1 do 3 lub

CCI*, CIC*, CNC** 1 raz zająć miejsce od 1 do 3 lub

CIC**, CCI** 1 raz uzyskać w krosie wynik nie większy niż 20 pkt. karnych;

ogierzy w wieku 7-9 lat – winny w klasach:

CNC**, CIC** 4 razy zająć miejsca od 1 do 3 lub

CCI** i wyżej zająć miejsca od 1 do 5.

D) POWOŻENIE ZAPRĘGAMI JEDNO I PAROKONNYMI

(w zaprzęgach parokonnych liczone są tylko wyniki z zawodów, w których ogier startował w trzech próbach)

ogierzy w wieku 5 lat – winny zająć 3 razy miejsca 1-3 w konkursach kl. N na zawodach ZOO;

ogierzy w wieku 6 lat – winny zająć 2 razy miejsca 1-3 w konkursach klasy C na zawodach ZOO lub wyższej rangi;

ogierzy w wieku 7-9 lat – winny zająć 6 razy miejsca 1-3 w konkursach kl. C na ZOO lub 3 razy miejsca 1-3 na CAI lub 2 razy miejsca 1-3 na CAIO lub 1 raz miejsca 1-6 na MŚ.

- 2.** Ogiery, które nie ukończyły ZT, a uzyskały prawo wpisu do ksiąg stadnych na podstawie alternatywnych prób dzielności, otrzymują przy wpisie do księgi kategorię B, jeżeli spełnią warunki wymienione w ust. 1 (Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK), sport jeździecki).
- 3.** Ogiery, które uzyskały kat. B na podstawie wyników określonych w ust. 1 (Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK), sport jeździecki), winny w okresie posiadania kat. C oraz

do 4 sezonów po otrzymaniu kategorii B uzyskać min. 20 pkt. hodowlanych. Nie spełnienie tego warunku powoduje wycofanie ogiera z rozrodu.

4. Ogiery kat. C, które nie spełniły wymagań określonych w ust. 1 (Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK), sport jeździecki), mogą otrzymać kat. B, jeżeli do 9 roku życia łącznie uzyskały minimum 35 pkt. hodowlanych za potomstwo. Ogiery te winny w okresie posiadania kat. C oraz do 4 sezonów po otrzymaniu kategorii B uzyskać min. 70 pkt. hodowlanych za potomstwo. Nie spełnienie tego warunku powoduje wycofanie ogiera z rozrodu.
5. Ogiery, które w próbach dzielności po 100-dniowym treningu osiągnęły wynik równy lub wyższy od 125 punktów indeksowych i uzyskały min. 81 punktów za ocenę pokroju, otrzymują kategorię B. Ogiery te w wieku do 6 lat łącznie winny:
 - potwierdzić swoją wartość użytkową (na podst. wyników w Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK) lub sporcie jeździeckim), uzyskując normę dla ogiera w tym wieku (patrz ust. 1, pkt. 1 i 2, a,b,c,d) lub
 - uzyskać min. 20 pkt. hodowlanych za potomstwo.

Jeżeli ogier nie spełni jednego z powyższych warunków, to w wieku 7 lat przechodzi do kat. C.

III. KATEGORIA A

Ogiery mogą uzyskać kat. A jeżeli uzyskały:

1. minimum 200 pkt. hodowlanych za potomstwo wpisane do ksiąg lub
2. 100 pkt. hodowlanych za potomstwo wpisane do ksiąg oraz osiągnęły następujące wyniki w sporcie jeździeckim (w całej karierze):
 - skoki przez przeszkody -10 razy miejsca 1-3 w konkursach 140 cm i wyższych na ZOO lub miejsca 1-6 na zawodach międzynarodowych rangi CSI, CSIO i wyższych
 - ujeżdżenie – 10 razy wynik min. 66 % w klasie CC na zawodach ZOO lub CDI, CDIO i wyższych lub w klasie CS – 8 razy wynik min. 66 %. Liczone są również konkursy kur.
 - WKKW – ogiery winny w klasie:
 - CNC** 4 razy zając miejsca od 1 do 3 lub
 - CIC** 3 razy zając miejsca od 1 do 3 lub
 - CCI** lub wyższej 2 razy zając miejsca od 1 do 3;
 - powożenie – 6 razy miejsca 1-3 w kl. C na ZOO lub 5 razy miejsca 1-3 na CAI lub 3 razy miejsca 1-3 na CAIO lub 2 razy miejsca 1-10 na MŚ.

IV. KATEGORIA E

Komisja księgi stadnej może nadać kategorię E – „Elita” pod warunkiem, że ogier uzyskał nie mniej niż 200 pkt. hodowlanych za potomstwo wpisane do ksiąg oraz co najmniej

6 sztuk jego potomstwa (ogierzy, klacze, wałachy) osiągnęło określone poniżej wyniki w następujących dyscyplinach sportu jeździeckiego:

UJEŹDZENIE

– zajęcie miejsc 1-3 w Mistrzostwa Polski Młodych Koni (MPMK)

lub

– spełnienie warunków określonych w ust. II, a)

lub

skoki przez przeszkody

– zajęcie miejsc 1-5 w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK)

lub

– spełnienie warunków określonych w ust II, b)

lub

WKKW

– zajęcie miejsc 1-4 w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK)

lub

– spełnienie warunków określonych w ust II, c)

lub

POWOŻENIE

-zajęcie miejsc 1-2 w Mistrzostwach Polski Młodych Koni (MPMK)

lub

-spełnienie warunków określonych w ust II, d).

INFORMACJE DODATKOWE

1. Ogierom ras czystych, spełniającym warunki dopuszczenia do rozrodu w rasie wielkopolskiej, nadawana jest kat. B.
Jeżeli ogier rasy czystej w ciągu 5 kolejnych sezonów nie uzyska za potomstwo 30 pkt. hodowlanych, zostaje wycofany z rozrodu.
Podwyższenie kategorii do A i E odbywa się po spełnieniu przez nie warunków przewidzianych dla ogierów półkrwi.
W przypadku ogierów ras czystych, które zostały dopuszczone do rozrodu na podstawie testu 100-dniowego, stosuje się takie same zasady, jak dla ogierów półkrwi.

2. Tabela punktów hodowlanych za ocenę potomstwa:
za opisanego źrebaka (sysaka) ocenionego na:

11 pkt.	0,25 pkt.
12 pkt.	0,50 pkt.
13 pkt.	0,75 pkt.
14 pkt.	1,00 pkt.
15 pkt.	1,25 pkt.

16 pkt.	1,50 pkt.
17 pkt.	1,75 pkt.
18 – 20 pkt.	2,00 pkt.
za klacz wpisaną do księgi stadnej	8,00 pkt.
za ogiera wpisanego do księgi stadnej	30,00 pkt.

- 3.** O nadanie ogierowi kategorii E, A i B jego właściciel występuje do komisji księgi stadnej, załączając do wniosku dokumenty potwierdzające osiągnięcia sportowe.
- 4.** Wyniki sportowe, na podstawie których można zmienić kategorie ogierów, muszą być oficjalnymi wynikami sportowymi, potwierdzonymi przez Polski Związek Jeździecki.
- 5.** Każda zmiana kategorii wymaga weryfikacji wymiarów i bonitacji.
- 6.** W przypadku wybitnych osiągnięć w sporcie jeździeckim komisja księgi stadnej ma prawo odstąpić od zasad nadawania kategorii ogierom.
- 7.** Nowym zasadom kategoryzacji podlegają ogiery wpisywane do ksiąg od 2004 roku. Ogiery wpisane do ksiąg przed 2004 rokiem mogą być poddane nowym zasadom kategoryzacji na wniosek właścicieli.